

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Podsekretarz Stanu
Prof. dr hab. inż. Maria Mrówczyńska

DIR-WPN.055.8.2025.JSz
Warszawa, 18 listopada 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na interpelację nr 13152

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na interpelację Posłanki na Sejm RP Pani Katarzyny Matusik-Lipiec oraz grupy posłanek w sprawie *działań Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na rzecz rozwoju otwartej nauki (open science) w Polsce*:

Szanowna Pani Poseł,

uprzejmie informuję, że w ostatniej dekadzie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego podjęło szereg działań na rzecz otwartej nauki. Dokument „Kierunki rozwoju otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce” definiujący główne pojęcia i zalecenia dla interesariuszy został wdrożony już w 2015 roku. Ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* z 2018 roku określiła ramy prawne dla wdrażania otwartej nauki, wprowadzając trzecie kryterium ewaluacji wpływu działalności naukowej na społeczeństwo i gospodarkę. Ponadto Ministerstwo przeprowadziło dwa badania ankietowe uczelni, mające na celu sprawdzenie poziomu realizacji zaleceń zawartych w „Kierunki rozwoju otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce” oraz obejmujące współpracę międzynarodową i interfejsy API. Sporządzono „Raport nt. realizacji polityki otwartego dostępu do publikacji naukowych w latach 2015-2017”, zawierający przegląd działań, omówienie problemów i rekomendacje, a w 2023 r. uruchomiono szeroko zakrojoną analizę, obejmującą badanie ankietowe i wywiady pogłębione, oceniającą zaangażowanie podmiotów naukowych w latach 2017-2021 w otwartą naukę. Zwieńczeniem tych działań było wypracowanie dokumentu „Polityka otwartego dostępu do danych badawczych finansowanych ze środków publicznych”. Polityka została przygotowana przez dwa zespoły uznanych w Polsce ekspertów, dysponujących szeroką wiedzą i reprezentujących pełne spektrum sektora nauki i szkolnictwa wyższego. Dokument został udostępniony podmiotom ww. sektora w lipcu 2025 r.

Przygotowana przez MNISW Polityka dąży do zapewnienia spójności ekosystemu polskiej nauki uwzględniając rekomendacje Unii Europejskiej, OECD czy UNESCO oraz działania takich organizacji jak Science Europe, cOAlition S, EOSC Association czy Europejska Rada ds. Badań Naukowych (ERC, ang. European Research Council). Szczególny kontekst dla opracowanej przez MNISW Polityki wyznacza rozwój Europejskiej Chmury Otwartej Nauki.

Dokument opublikowany przez MNISW stanowi swoistą mapę drogową, która opisuje kontekst rozwoju otwartej nauki i jej obecny stan w Polsce, podsumowuje dotychczasowe działania ministerstwa oraz przedstawia główny cel jakim jest wskazanie ram zapewniających bezpieczeństwo i dostępność danych badawczych wytworzonych w ramach badań finansowanych lub współfinansowanych ze środków publicznych, w szczególności mechanizmów magazynowania i udostępniania danych. Polityka ma pomóc doprowadzić do sytuacji, w której otwarty dostęp do danych badawczych stanie się standardem. Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez :

-Zapewnienie środowiska prawnego umożliwiającego udostępnienie i ponowne wykorzystanie danych badawczych, przy zapewnieniu adekwatnej ochrony prawnej uprawnionych do danych (Konieczne jest przeprowadzenie analizy za pomocą dostępnych narzędzi i sporządzenie raportu dotyczącego obecnego stanu prawnego w udostępnianiu danych badawczych oraz niezbędnych zmian legislacyjnych wspierających otwieranie i ponowne wykorzystywanie tych danych wraz z propozycją zmian w odpowiednich aktach prawnych).

-Wskazanie ram organizacyjnych w zakresie zarządzania otwartymi danymi badawczymi na poziomie krajowym (utworzenie instytucjonalnej sieci składającej się z Krajowego Centrum Kompetencji Otwartych Danych Badawczych pełniącego funkcje koordynacyjne, oraz Obszarowych Centrów Kompetencji Otwartych Danych Badawczych, których zadaniem będzie rozwój wiedzy i odpowiednich kompetencji w podmiotach sektora nauki).

-Ustalenie, przy uwzględnieniu kontekstu międzynarodowego, wymaganych standardów udostępniania danych, które odpowiadają specyfice poszczególnych obszarów badawczych.

-Zapewnienie na poziomie krajowym ekosystemu informatycznego umożliwiającego przechowywanie, odnalezienie, uzyskanie dostępu i ponowne wykorzystywanie rozproszonych zasobów danych badawczych zgodnie z zasadami FAIR. Utworzenie w/w ekosystemu informatycznego oraz bieżący monitoring w tym zakresie są kluczowymi warunkami realizacji celów Polityki. Podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki będą odpowiedzialne za przygotowanie danych do przekazania oraz ich transmisję do systemu, co wymaga wdrożenia lub aktualizacji instytucjonalnych polityk otwierania danych oraz rozbudowy potencjału kadrowego i infrastrukturalnego tych podmiotów. Krajowa Sieć Centrów Kompetencji Otwartych Danych Badawczych będzie odpowiedzialna za wsparcie merytoryczne w tym obszarze.

„Polityka otwartego dostępu do danych badawczych finansowanych ze środków publicznych” jest pierwszym etapem budowy krajowej polityki na rzecz

długoterminowego rozwoju otwartej nauki w Polsce. Kolejnym dokumentem ma być plan działań, który ma skonkretyzować sposób realizacji poszczególnych zadań, ze wskazaniem odpowiedniego finansowania.

Z wyrazami szacunku,

\$IMIE_NAZWISKO_PODPISUJACEGO
\$STANOWISKO_PODPISUJACEGO
/ – podpisano cyfrowo/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów